

Gespreksverslag Joris Kleinveld

Datum gesprek: 17 juni 2016

Akkoord geïnterviewde: Concept drie maal opgestuurd. Ook na herhaald rappelleren geen reactie.

Korte biografie

Ir. J. (Joris) Kleinveld BSc (1975?) studeerde scheikundige technologie aan de TUD. In het studiejaar 1996/1997 was hij lid van de faculteitsraad van Technische Natuurwetenschappen namens de studievereniging van Chemische Technologie. Het jaar daarop was hij student-lid van het faculteitsbestuur. Door de invoering van de MUB raakte hij die positie kwijt. Nog tijdens zijn studie – vanaf 1997 – zette Kleinveld zijn softwarebedrijf Auxilium op. In 2001 studeerde hij af. Hij leidt nog steeds Auxilium, waar inmiddels twaalf mensen werken. Hij is voorzitter van VNO-NCW locatie Delft.

Hoe het facultaire bestuur functioneerde vóór de MUB

De faculteitsraad kende een fractie studenten, een fractie wetenschappelijk personeel en een fractie ondersteunend personeel. De raad werd voorgezeten door een decaan in. Dat was meestal iemand die dat helemaal niet wilde zijn, maar ja iemand moest het doen. Ik herinner me van mijn allereerste faculteitsraadsvergadering dat er een kilometer aan stukken bij hoorde. Ik wist nog vrijwel niets van de bloedgroepen binnen de faculteit en de politieke constellatie. Dan zit je met dertig man te vergaderen en denk je verbaasd: wat gebeurt er nu? Het vraagt echt iets van je om je daar in te worstelen. Toch is mij dat wel gelukt.

Als klankbord functioneerde de faculteitsraad redelijk goed; ik had wel het gevoel dat er naar ons studenten geluisterd werd, vooral op gebieden waar studenten verstand van hebben. Je had een studentenfractie van vijf koppen en je kon je op zich overal mee bemoeien, want je moest over alles meestemmen. Af en toe voelde ik me wel dom. Je bent gedwongen om over belangrijke beslissingen je hand op te steken, terwijl je nog niet echt kundig bent. Wat je dan gaat doen is meestemmen met de mensen van wie je denkt dat ze het meest plausibele verhaal hebben. Dan liet ik me leiden door mijn onderbuikgevoel, dat doe ik nog steeds als ik ergens onvoldoende informatie over heb. De studenten in de studentenfractie zaten eigenlijk altijd wel op één lijn. Degene van hen die zich het beste had voorbereid zette de toon, dus als diegene consistent was ging het heel goed. Binnen het WP en OP had je ook altijd wel één of twee leiders en dan had je nog één of twee principiële mensen; die bleven altijd voet bij stuk houden. Het ging zoals het ging. Soms een beetje links, soms een beetje rechts.

Ook naar de opleidingscommissie, waar ik ook in heb gezeten, werd goed geluisterd. Daar werd heel praktische feedback gegeven. Er werd bijvoorbeeld gezegd: dit vak loopt voor geen meter want de docent kan zich niet uitdrukken of maakt het veel te moeilijk. Je had toen een hoogleraar die op een veel te hoog abstractieniveau zat. Die is op ons verzoek een tijdje gestopt met lesgeven. Zijn commentaar was natuurlijk dat de studenten te dom aan het worden waren, maar hij snapte ook wel dat hij daar de strijd niet mee ging winnen. Dus uiteindelijk heeft hij zijn colleges overgedragen aan iemand anders en is hij zelf de extra cursussen gaan geven die je bovenop het normale programma kon volgen. Dit is een voorbeeld van hoe studenten invloed hadden via de opleidingscommissies.

Keuzes maken is moeilijk in een democratisch bestel. Er waren te veel leerstoelen voor te weinig studenten en te weinig derde geldstroom. Dus we moesten eigenlijk kiezen: waar denken we dat de wereld heen gaat en welke vakken zijn belangrijk en moeten we dus houden. Dat wordt in een democratisch bestel heel lastig, want iedereen vecht natuurlijk voor zijn eigen plek. Toen heb ik wel een paar keer gedacht: we hebben nu wel afgesproken hoe we het gaan doen, maar het is meer een kaasschaafmethode dan dat er echt keuzes zijn gemaakt. Ik had het gevoel dat we met ons allen niet opschoten, dat we aan het verzanden waren. Voor zover je dat als twintigjarig pikkie kunt beoordelen, maar mijn onderbuikgevoel was dat het heel stroperig ging. Maar als student kon je nu eenmaal niet goed aangeven welke kant het de komende twintig jaar op zou gaan en welke leerstoelen we dus het beste over boord konden kieperen.

De clustering

Scheikundige technologie vormde samen met biotechnologie en materiaalkunde één faculteit. Zelfs binnen die oorspronkelijke faculteit bestonden bloedgroepen die voortdurend in een onderlinge strijd verwickeld waren. Toen kwam natuurkunde daar ook nog bij en had je helemaal een smeltkroes.

Studenten van verschillende richtingen voerden onderling altijd strijd. Er waren talloze liedjes; elke studievereniging had een eigen lied en dan waren er spotliedjes, die gingen vooral over bouwkunde. Tijdens de Dies werden al die liedjes ten gehore gebracht. Een lied als Paradimethylaminobethaldeïd werd erin gestampt bij eerstejaars-studenten. Dat vergeet je nooit meer. Er was dus een sterk groepsgevoel en opeens kwam daar een groep bij. Althans, het bestuur ging samen. De opleidingen gingen niet samen; die zijn nog steeds apart.

Ik was de eerste student in de faculteitsraad van de nieuwe geclusterde faculteit Technische Natuurwetenschappen. De clustering werd vanuit het centrale niveau, de Universiteitsraad, aangevlogen. Die keken welke vakken goed bij elkaar zouden passen. Maar ik herinner me nog dat wij studenten dachten: wat moeten wij in godsnaam met natuurkunde. Vanuit ons bezien waren natuurkundigen theoretische mensen. Inhoudelijke bezwaren waren er eigenlijk niet; achteraf bleken het best leuke mensen. En eigenlijk is de combinatie scheikunde, natuurkunde en materiaalkunde best logisch. Uiteindelijk is de clustering goed gelukt. Dat is de verdienste geweest van Karel Luyben.

Strijd na invoering van de MUB

Toen de MUB werd doorgevoerd gaf dat commotie in heel Nederland. De decaan mocht beslissen of hij op faculteitsniveau een bestuur wilde zoals vóór de MUB of een managementteam, waarbij in elk geval de student-bestuurder het veld moest ruimen. Landelijk zochten alle studenten naar gaten in de wet om de student als medebestuurder te behouden. Iedereen had het gevoel erop achteruit te gaan als ze die student in het faculteitsbestuur zouden verliezen. Of het nou waar was of niet, dat was in ieder geval het gevoel.

De decaan bij TNW was Karel Luyben. Met hem heb ik een flinke strijd geleverd, want ik wilde graag dat de studenten in het bestuur van de faculteit vertegenwoordigd bleven. Bij de andere faculteiten speelde hetzelfde. We hebben enquêtes georganiseerd onder studenten en medewerkers en we hebben juridisch advies ingewonnen. Er was in Nederland één jurist, die was daar helemaal in thuis. Met hem samen hebben wij studenten geprobeerd een nieuw faculteitsreglement te maken onder de MUB. Maar uiteindelijk bleken die gaten er niet te zijn, en het nieuwe faculteitsreglement verdween weer van tafel. Ik had toen wel het gevoel dat ik ergens had gefaald. Later realiseerde ik me dat het een strijd was die ik niet had kunnen winnen.

Karel Luyben had het heel slim aangepakt. Hij had een etentje georganiseerd dat tevens de laatste bijeenkomst van het faculteitsbestuur was. Een middaglunch met een wijntje erbij etc. Dat was dan de laatste vergadering. Uiteindelijk heb ik daar niets meer gezegd; dat neem ik mezelf nog steeds kwalijk. Daarna was het voorbij.

In de Delta verscheen naderhand een artikel over mijn standpunt (*Nieuwe decaan weert student in management team, MH*), daar was Karel Luyben helemaal niet blij mee. Daar heeft hij me nog jaren aan herinnerd. Maar inmiddels zit het gelukkig wel weer goed tussen ons. We proberen allebei vanuit onze eigen rol Delft voort te sturen in de vaart der volkeren: hij als rector, ik als voorzitter van de ondernemersvereniging.

Krimpende studentenaantallen

Alle studentenaantallen krompen in die tijd, en hard ook. Ik was nog gestart in een jaar met 140 eerstejaars scheikundestudenten. Dat aantal was drie of vier jaar later gekrompen naar 70. Dat was dramatisch. Bij materiaalkunde hadden ze nog maar vier eerstejaars. Dat was in de faculteitsraad niet meer te verantwoorden; zonder studenten ben je weg. Het was deels een generatiekwestie, er waren gewoon minder studenten. En daarvan waren er ook nog eens minder die voor een technische studie kozen. Nu zijn apps cool, maar toen was je een nerd als je voor techniek koos. Techniek was echt niet hip, economie leek een meer logische keus voor de meeste vwo-scholieren.

Een te klein aantal studenten leidt tot banenverlies, dus ik snap die spanning wel van toen. Er werden campagnes gelanceerd om studenten te werven, men vroeg zich af waar de studenten vandaan moesten komen en of ze er überhaupt nog wel waren.

Dat biotechnologie apart ging als aparte opleiding onder de naam *life sciences* in samenwerking met de Universiteit Leiden is denk ik wel een heel slimme strategische keuze geweest. Daar zat toekomst in. Dat gebeurde een paar jaar na de MUB en de clustering en ook dat was de verdienste van Karel Luyben.

Wat veranderde er in het onderwijs?

Ik behoorde tot de één of twee lichten studenten die de ingenieursstudie in vier jaar moesten afronden. Nog voor mijn afstuderen is de studietijd weer verlengd naar vijf jaar. Dat was aan de ene kant zuur voor ons, maar wij ervoeren dit wel als erkenning dat het vierjarige programma te zwaar was. Als je terugkijkt was het ook echt krankzinnig wat je moest doen. Voor de rest veranderde er niet wezenlijk iets in het onderwijs gedurende mijn studietijd. Wel werd kort voor mijn afstuderen het BaMa-systeem ingevoerd, maar dat was alleen een formele verandering.

Doordat ik naast mijn studie een bedrijf opzetten heb ik anderhalf tot twee jaar over mijn afstuderen gedaan. Dat was in die tijd vrij gebruikelijk. Bij Bouwkunde was het ergst, daar deden mensen standaard twee jaar over hun afstuderen.

Opbrengst van de studie

Ik heb van mijn studie zelf vooral geleerd om helder te denken, daarnaast heeft juist het bestuurswerk mij veel gebracht. Ik heb ervan geleerd dat je ergens voor moet staan. Ook al lukt het dan niet, dan kun je jezelf toch in de ogen kijken omdat je je best hebt gedaan. Ik ben sinds mijn studententijd altijd blijven besturen.

Evaluatie

Ik run nu zelf een bedrijf en ik denk dat het voor een organisatie beter werkt zoals het georganiseerd werd na de MUB. Toen zag ik het natuurlijk niet zo, maar voor Delft is de MUB heel goed geweest. In de nieuwe structuur was het veel makkelijker om keuzes te maken. Of het nu een goede keuze is geweest of niet, je weet in elk geval welke kant je uitgaat. Onder het oude bestuur zat dat op slot.

Delft staat er nu qua reputatie heel goed op. Toen ik als student met mijn bedrijf begon, kregen we vanuit de universiteit geen enkele ondersteuning. We huurden zelf ergens een kamertje. Nu heb je Yes!Delft, dat staat te boek als een van de top 3 incubators in Europa. Vergeleken met de jaren '90 zit er veel meer schwing om de universiteit heen, ook omdat techniek nu weer hip is. Je hebt het DUT racing teams, de NUNA (een race-auto die rijdt op zonne-energie, MH) en nog een hele reeks voertuigen. Dat is wat je wilt: studenten die klussen aan leuke dingen en intussen alle techniek erin stoppen en daar praktijkervaring mee opdoen. Dan maak je mooie dingen. Het is ook tijdgeest, maar het heeft toch ook te maken met de kanteling. Doordat je helderder keuzes maakt krijgt een organisatie snelheid en ontstaat er ruimte voor nieuwe dingen.